Dosarul Nr. 2a-2067/2023 jud. Tricolici Diana
(2-22168558-02-2a-08062023)

D E C I Z I E

26 octombrie 2023 mun. Chișinău

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

În componență:
Președintele ședinței,
judecătorul: Secrieru Ion
Judecătorii: Anton Marina și Cotorobai Vitalie

Grefier: Jumiga Tamara

examinând în ședință publică în ordine de apel, apelurile declarate de Reprezentantul Primarului General al mun. Chișinău Cebotarescu Cătălina și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Nemerenco Valeriu împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Primăria mun. Chișinău, cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea hotărîrii judecătorești în termen rezonabil, repararea prejudiciului material și moral, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 10 martie 2023 prin care acțiunea a fost admisă parțial, după expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor Secrieru Ion,-

c o n s t a t ă :

Pretențiile reclamantului:

1. La 16 noiembrie 2022, Nemerenco Valeriu s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Ministerul Justiției al RM, intervenient accesoriu Primăria mun. Chișinău, solicitând constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 03 decembrie 2020, nr. 3-2152/20 și a deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 aprilie 2021, nr. 3a-785/21, încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, a sumei de 100 330 lei cu titlu de prejudiciu material cauzat prin neexecutarea hotărârii judecătorești și a sumei de 700 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

2. În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că, a activat în funcția de președinte al fostului Comitet executiv raional Frunze al mun. Chișinău din anul 1990 și în funcția de pretor al sectorului Buiucani mun. Chișinău, începând cu anul 1991.

3. Prin dispoziția Primarului general al mun. Chișinău nr. 317/2-dc din 25 iulie 2018 a fost reconfirmat în funcția de pretor al sectorului Buiucani mun. Chișinău, cu statut de demnitate publică, începând cu data de 20 august 2018, pentru un mandat de 4 ani.

4. Prin dispoziția Primarului general interimar al mun. Chișinău - Ruslan Codreanu, nr. 175-d din 14 mai 2019, s-a dispus eliberarea reclamantului din funcția de pretor al sectorului Buiucani din data de 15 mai 2019, conform art. 22 alin. (3) din Legea nr. 199 din 16 iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică, art. 20 alin. (1), (4) din Legea nr. 136 din 17 iunie 2016 privind statutul municipiului Chișinău.

5. Ulterior, prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 03 decembrie 2020, a fost admisă parțial acțiunea înaintată de Nemerenco Valeriu împotriva Primarului General al mun. Chișinău, terț Brînzaniuc Vadim, cu privire la anularea actului administrativ, obligarea restabilirii în funcție, obligarea achitării salariului pentru absența forțată de la muncă și repararea prejudiciului moral. S-a anulat dispoziția nr. 175-dc din 14 mai 2019 a Primarului General interimar al mun. Chișinău cu privire la eliberarea lui Nemerenco Valeriu din funcția de pretor al sectorului Buiucani, cu dispunerea restabilirii lui Nemerenco Valeriu în funcția de pretor al sectorului Buiucani, mun. Chișinău. S-a obligat Primarul General al mun. Chișinău să-i achite lui Nemerenco Valeriu, salariul pentru absența forțată de la muncă pentru perioada 15 mai 2019 – 3 decembrie 2020. De asemenea, s-a dispus încasarea de la Primarul General al mun. Chișinău în beneficiul lui Nemerenco Valeriu prejudiciul moral în sumă de 10 000 lei. În rest, acțiunea s-a respins ca fiind neîntemeiată. În partea restabilirii în funcție și achitarea salariului pentru absență forțată de la muncă în mărimea unui salariu, hotărârea judecătorească urmând a fi executată imediat.

6. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 20 aprilie 2021, s-a admis cererea de apel depusă de Primarul general al mun. Chișinău și s-a casat parțial hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 03 decembrie 2020, în partea ce ține de încasarea în beneficiul lui Nemerenco Valeriu a prejudiciului moral în sumă de 10 000 lei și în această parte s-a emis o decizie nouă, prin care cererea de chemare în judecată înaintată de Nemerenco Valeriu împotriva Primarului general al mun. Chișinău, persoană terță Brînzaniuc Vadim, cu privire la încasarea prejudiciului moral, s-a declarat inadmisibilă. În rest, hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 03 decembrie 2020 s-a menținut.

7. Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 11 august 2021, recursurile depuse de Primarul general al mun. Chișinău și Nemerenco Valeriu au fost declarate inadmisibile.

8. Cu toate acestea, reclamantul susține că, hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 03 decembrie 2020, nu a fost executată în termenul indicat de instanță, în legătură cu ce, s-a adresat la 26 ianuarie 2021 Primarului general al mun. Chișinău cu o cerere în ordinea art. 356 din Codul muncii și art. 256 din Codul de procedură civilă, prin care a solicitat executarea hotărârii judecătorești privind restabilirea în funcția de pretor al sect. Buiucani, însă, aceasta a fost respinsă.

9. De asemenea, reclamantul a relatat că la 09 septembrie 2021, a adresat Primarului general al mun. Chișinău o altă cerere, prin care a solicitat executarea hotărârii judecătorești și restabilirea în funcția de pretor al sect. Buiucani. Însă, nici de data aceasta Primarul general al mun. Chișinău nu a întreprins măsuri în vederea executării hotărârilor judecătorești.

10. La 22 martie 2022, reclamantul s-a adresat repetat cu cerere privind restabilirea în funcția de pretor al sect. Buiucani, iar la 22 martie 2022, Primarul general al mun. Chișinău a emis dispoziția nr. 429-dc cu privire la revocarea lui Vadim Brînzaniuc din funcția de pretor al sect. Buiucani, invocând drept temei pronunțarea hotărârilor judecătorești de restabilire în funcție a lui Nemerenco Valeriu.

11. În acest sens, reclamantul a menționat că, la 28 martie 2022, ora 12:00, a fost invitat la Primarul general al mun. Chișinău, Ion Ceban, cu care a avut loc o discuție, în cadrul căreia de asemenea a solicitat restabilirea în funcție, însă, primarul nu i-a prezentat nicio dispoziție privind restabilirea în funcție, dar i-a comunicat să revină la secția Resurse umane la ora 14:00.

12. Când a revenit la ora 14:35, i s-a prezentat dispoziția Primarului general al mun. Chișinău nr. 430-dc din 23 martie 2022 „Cu privire la executarea hotărârii judecătorești”, prin care s-a dispus restabilirea lui în funcția de pretor al sectorului Buiucani. Tot atunci, imediat după ce a semnat că a luat cunoștință de dispoziția nr. 430-dc, în incinta primăriei i s-a prezentat și dispoziția nr. 438-dc din 28 martie 2022 a Primarului general al mun. Chișinău „Cu privire la revocarea domnului Valeriu Nemerenco din funcția de pretor al sectorului Buiucani”, pe verso-ul, căreia, reclamantul a indicat că nu este de acord.

13. Reclamantul consideră că, dispoziția nr. 430-dc din 23 martie 2022 „Cu privire la executarea hotărârii judecătorești”, în realitate este o imitare a restabilirii la serviciu, Primarul general al mun. Chișinău nici ne având intenția de a executa hotărârile judecătorești privind restabilirea lui în funcția de pretor al sect. Buiucani, iar dispoziția nr. 438-dc din 28 martie 2022, prin care a fost din nou revocat din funcție, este ilegală, emisă cu încălcarea gravă a legii, fără a fi invocat vreun temei

juridic de concediere, motiv din care la 04 aprilie 2022 a contestat-o în instanța de judecată.

14. A evidențiat că așa-numita dispoziție privind restabilirea în funcție a fost nu altceva decât o înșelăciune și un abuz de serviciu al Primarului general al mun. Chișinău, care a avut ca consecințe intimidarea și umilirea reclamantului, afectarea demnității și integrității lui morale.

15. Prin urmare, reclamantul consideră că hotărârile judecătorești privind restabilirea în funcție nu au fost executate în mod intenționat, fapt care se confirmă și prin emiterea la 19 mai 2022 a dispoziției nr. 660-dc privind numirea în funcția de pretor al sect. Buiucani a lui Vasile Moroi.

16. La 04 aprilie 2022, reclamantul a depus o cerere la Curtea de Apel Chișinău privind inițierea procedurii de executare, prin care s-a solicitat: executarea hotărârilor judecătorești și restabilirea în funcția de pretor al sect. Buiucani; obligarea Primarului general al mun. Chișinău de a-i achita salariul pentru perioada 15 mai 2019 până la momentul restabilirii efective în funcție; obligarea Primarului general al mun. Chișinău de a-i achita plata suplimentară pentru neexecutarea în termen a hotărârilor judecătorești în mărime de 0,3 la sută din suma neplătită în termen pentru fiecare zi de întârziere, începând cu 20 aprilie 2021 până la momentul restabilirii efective în funcție, conform art. 330 alin. (2) Codul muncii.

17. Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 04 iulie 2022, s-a dispus încetarea procedurii de executare din motivul atingerii scopului ei, instanța indicând că actul judecătoresc pus spre executare silită, a fost executat benevol de către debitorul Primarul general al mun. Chișinău prin dispoziția nr. 430-dc din 23 martie 2022 și ordinul de plată nr. 266 din 11 martie 2022, prin care i-a fost achitat salariu pentru absența forțată de la muncă pentru perioada 15 mai 2019 – 03 decembrie 2020.

18. Reclamantul menționează că a contestat această încheiere cu recurs, iar prin decizia Curții Supreme de Justiție din 21 septembrie 2022, recursul a fost admis, cu anularea încheierii Curții de Apel Chișinău din 04 iulie 2022 și restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, unde în prezent se află în examinare.

19. Luând în considerație cele expuse supra, reclamantul a afirmat că Primarul general al mun. Chișinău, începând cu data de 04 decembrie 2020 până în prezent, continuă, contrar legii, să nu execute o hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă și încalcă în mod conștient prevederile legislației naționale cu privire la obligativitatea executării hotărârilor judecătorești irevocabile și art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. Din cauza neexecutării hotărârilor judecătorești privind restabilirea

efectivă în funcția deținută, până la moment nu poate să-și realizeze dreptul la muncă, să-și întrețină familia și să aibă un trai decent.

20. La acest capitol, reclamantul a indicat că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă, a statuat că dreptul la executarea unei hotărâri judecătorești în termen rezonabil constituie parte integrantă a dreptului de acces la justiție. În acest sens, Curtea Europeană a subliniat că accesul la justiție semnifică nu doar posibilitatea juridică efectivă de a te adresa unei instanțe judiciare pentru soluționarea unei contestații și obținerea unei satisfacții, ci și dreptul de a cere executarea hotărârii obținute.

21. A susținut că, urmare a încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, i-a fost cauzat prejudiciu material în mărime totală de 100 330 lei, compus din: concediul anual pentru anii 2020-2022 în sumă de 50 330 lei și prime salariale anuale pentru anii 2020-2022 în sumă de 50 000 lei, precum și prejudiciu moral, pe care îl estimează în valoare de 700 000 lei.

22. Pe parcursul examinării cauzei, reclamantul a depus cerere de micșorare a cuantumului pretenției cu privire la repararea prejudiciului material, solicitând încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul său a sumei de 64 160 lei cu titlu de prejudiciu material cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

23. În motivarea acestei cereri, Nemerenco Valeriu a menționat că potrivit răspunsului Preturii sect. Buiucani, salariul pretorului de sector pentru anul 2022 a fost stabilit în mărime de 18 570 lei lunar, iar în perioada anilor 2020-2021 de activitate, pretorul de sector a beneficiat de 3 premii unice în sumă de 24 104 lei, o primă anuală în sumă de 7 326 lei și 2 ajutoare materiale în sumă de 32 730 lei.

Soluția primei instanțe:

24. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 10 martie 2023, cererea de chemare în judecată depusă de Nemerenco Valeriu a fost admisă parțial.

25. S-a constată încălcarea dreptului lui Nemerenco Valeriu la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 03 decembrie 2020 și a deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 aprilie 2021.

26. S-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul lui Nemerenco Valeriu suma de 100 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin neexecutarea hotărârilor judecătorești.

27. În rest, pretenția privind repararea prejudiciului moral cauzat prin neexecutarea hotărârii judecătorești în partea ce excedă suma adjudecată și pretenția privind repararea prejudiciului material, a fost respinsă ca neîntemeiate.

Argumentele apelantului:

28. La 16 martie 2023 și 22 martie 2023 Ministerul Justiției al RM a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 10 martie 2023, iar la 24 iulie 2023 a depus apel suplimentar, prin care a solicitat casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca fiind neîntemeiată.

29. În motivarea apelului, pe lângă circumstanțele de fapt stabilite în prima instanță, cu referire la apariția dreptului lui Nemerenco Valeriu și respectiv acțiunile legale de executarea hotărârilor judecătorești, s-a indicat că normele de drept material și normele de drept procedural au fost încălcate și aplicate eronat, iar aprecierea probelor de către instanță de fond a fost un arbitrară.

30. Astfel, apelantul a menționat că instanța de fond a motivat hotărârea contrar exigențelor minime stabilite de jurisprudența CtEDO, fără a intra în esență și fără a supune aprecierii cuvenite pretențiile formulate în prezentul litigiu în raport cu prevederile legale sub imperiul căror urmează a fi judecată prezenta cauză, s-a limitat în mare parte la explicațiile reclamantului, a apreciat în mod arbitrar unele probe prezentate de părți.

31. În context, apelantul a considerat eronată concluzia instanței privind constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii, or din circumstanțele speței se reține că hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 03 decembrie 2020, a fost executată în mod benevol prin emiterea de către Primarul general al mun. Chișinău a dispoziției nr. 430-dc din 23 martie 2022 „Cu privire la executarea hotărârii judecătorești”, prin care s-a dispus restabilirea lui Valeriu Nemerenco în funcția de pretor al sectorului Buiucani, mun. Chișinău, cu achitarea salariului. Respectiv, în corespundere cu informația prezentată de către Pretura mun. Chișinău, prin ordinul de plată nr. 266 în scopul achitării salariului pentru absență forțată de la muncă, lui Valeriu Nemerenco pentru perioada 15 mai 2019 - 03 decembrie 2020 i s-a calculat suma de 233 231, 54 lei, fiind transferată la card suma de 186 771, 82 lei.

32. Apelantul consideră că, în cazul în care a invocat că dispoziția Primarului general al mun. Chișinău nr. 430-dc din 23 martie 2022 „Cu privire la executarea hotărârii judecătorești” a fost emisă formal, intimatul urma să o conteste în termenii prevăzuți de legislația în vigoare, ceea ce la caz nu se atestă.

33. Mai mult ca atât, apelantul atrage atenția asupra faptului că prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 13 martie 2023, s-a dispus încetarea procedurii de executare inițiată la cererea depusă de către Valeriu Nemerenco, în temeiul hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Râșcani) din 03 decembrie 2020, deoarece, scopul procedurii de executare a fost atins odată cu emiterea la 23 martie 2022, a dispoziției nr. 430-dc ”Cu privire la executarea hotărârii judecătorești”.

34. Cu referire la pretențiile reclamantului privind repararea prejudiciului moral, apelantul a menționat că prima instanță nu a motivat suficient soluția sa, or,

aceasta nu a specificat care argumente au stat la baza adoptării acestei soluții, limitându-se la enunțarea principiului echității, precum și la natura dreptului lezat, fără elucidarea pe deplin a circumstanțele cauzei, cu încălcarea sarcinii prevăzute la art. 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

35. În același sens, apelantul a menționat că prevederile Legii nr.87 din 21 aprilie 2011 nu acordă în mod automat dreptul la prejudiciu moral, în lipsa dovezilor că persoana a suferit un prejudiciu în urma încălcării dreptului garantat de lege, or, instanța de judecată urmând să motiveze circumstanțele cauzei care justifică acordarea unei retribuții, aceasta să nu fie teoretică și iluzorie.

36. Astfel, apelantul consideră că, instanța de fond nu a motivat suficient soluția privind stabilirea cuantumul prejudiciului moral, or suma de 100 000 lei este excesivă și disproporțională principiilor compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, nefiind stabilite suferințele morale de o asemenea intensitate, de altfel, la stabilirea cuantumului despăgubirilor se impune necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, să aibă efect compensatoriu dar nu să constituie venituri nejustificative.

37. În concluzie, considerând demonstrată ilegalitatea și netemeinicia hotărârii în partea constatării încălcării dreptului la executare hotărârii judecătorești în termen rezonabil și respectiv lipsa unei astfel de încălcări, apelantul a menționat că este neîntemeiată și soluția primei instanțe în partea satisfacerii pretenției accesorii privind repararea prejudiciului moral.

38. La 24 martie 2023, Primarul general al municipiului Chișinău, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 10 martie 2023, iar la 05 iulie 2023 a depus apel suplimentar, prin care a solicitat casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca fiind neîntemeiată.

39. În motivarea cererii de apel s-a invocat că, hotărârea primei instanțe este ilegală și neîntemeiată, fiind pasibilă de a fi casată, dat fiind faptul că, instanța de fond nu a cercetat pe deplin toate circumstanțele cauzei, nu a luat în considerație argumentele și probele prezentate de partea pârâtă și intervenientul accesoriu concluzionând doar în baza argumentelor prezentate de partea reclamantă.

40. Astfel, apelantul a menționat că în fapt, autoritatea publică locală a întreprins măsurile necesare în sensul executării hotărârii judecătorești, fapt confirmat prin emiterea dispoziției nr. 430-dc din 23 martie 2022 ”Cu privire la executarea hotărârii judecătorești” potrivit căreia Valeriu Nemerenco a fost restabilit în funcția de pretor al sectorului Buiucani.

41. La fel, în sensul executării hotărârii, în beneficiul lui Nemerenco Valeriu a fost achitat salariul pentru absența forțată de la serviciu, iar în corespundere cu informația prezentată de Pretura sectorului Buiucani, mun. Chișinău, prin ordinul de plată nr. 266 din 11 mai 2022 pentru perioada 15 mai 2019 - 03 decembrie 2020

fiind calculată suma de 233 231, 54 lei, la card a fost transferată suma de 186 771, 82 lei.

42. De asemenea apelantul a menționat că intimatul a luat cunoștință cu actul administrativ nominalizat la 28 martie 2022, fapt confirmat prin aplicarea semnăturii pe verso, iar dacă nu a fost de acord cu acțiunile autorității publice locale, urma să conteste actul nominalizat în termenii prevăzuți de legislația în vigoare, ceea ce la caz nu se atestă.

43. În altă ordine de idei, apelantul a menționat că pretențiile lui Nemerenco Valeriu, de fapt se bazează pe faptul că prin dispoziția nr.438-dc din 28 martie 2023, acesta a fost revocat din funcția de pretor, or, acest act nu poate fi luat în calcul pentru constatarea neexecutării hotărârii privind repunerea în funcție, deoarece este o procedură distinctă.

44. Mai mult ca atât, prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 13 martie 2023 s-a dispus încetarea procedurii de executare inițiată la cererea depusă de către Nemerenco Valeriu în temeiul hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Râscani) din 03 decembrie 2020, deoarece, prin dispoziția Primarului general al municipiului Chișinău nr. 430-dc din 23 martie 2022, Valeriu Nemerenco a fost restabilit în funcția de pretor al sectorului Buiucani, mun. Chișinău.

45. În concluzie, contrar alegațiilor instanței de fond, apelantul a menționat că nu se atestă încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil în temeiul Legii nr. 87/2011, fapt ce determină constatarea eronată în privința încasării din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Nemerenco Valeriu a sumei de 100 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

46. La 19 octombrie 2023, în cadrul instanței de judecată, a fost prezentată referința intimatului Nemerenco Valeriu pe marginea cererilor de apel, prin care s-a solicitat respingerea acestora și menținerea hotărârii primei instanțe.

Termenul legal de declarare a apelului:

47. În conformitate cu prevederile art. 362 alin.(1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

48. În acest context, având în vedere că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) a fost pronunțat la 10 martie 2023 și că cererea de apel depusă de Ministerul Justiției al RM datează cu 16 martie 2023/22 martie 2023, iar cererea de apel depusă de Primarul general al municipiului Chișinău datează cu 24 martie 2023, Colegiul civil constată că ambele apeluri au fost declarate în termen legal.

Argumentele părților în ședința instanței de apel:

49. În ședința de judecată, reprezentantul apelantului Ministerul Justiției al RM - Nigai Nicolae a susținut integral cererea de apel și motivele expuse în aceasta, solicitând admiterea cererii precum a fost formulată.

50. Reprezentantul apelantului Primarul general al municipiului Chișinău - Cebotarescu Cătălina a susținut integral cererea de apel și motivele expuse în aceasta, solicitând admiterea cererii precum a fost formulată.

51. Intimatul Nemerenco Valeriu și reprezentantul acestuia, avocatul Rusu Eugeniu, au solicitat respingerea cererilor de apel și menținerea fără modificări a hotărârii primei instanțe.

Aprecierea instanței de apel:

52. Ascultând explicațiile participanților la proces, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma materialelor din dosar în raport cu prevederile legislației aplicabile la caz, Colegiul civil consideră că apelurile declarate sunt neîntemeiate și urmează a fi respinse din următoarele considerente.

53. Potrivit art. 385 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul și să mențină hotărârea primei instanțe.

54. De asemenea, conform prevederilor art. 118 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

55. Articolul 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă, statuează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

56. În temeiul art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii.

57. În conformitate cu prevederile art. 373 alin. (1), (2) și (5) din Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au

importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

58. Din conținutul celor relatate, Colegiul civil reține că, sarcina instanței de apel derivă din dispozițiile art. 373 alin. (1), (2) și (5) din Codul de procedură civilă, în condițiile în care instanța de fond a soluționat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acțiunii în raport cu concluziile reținute de către aceasta.

59. Instanța de apel mai menționează că art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de a-și argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor pricinii. Îndatorirea de a motiva coerent și unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare și dispozitiv, constituie o garanție pentru justițiabili, în fața eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

60. În cadrul examinării cauzei s-a stabilit că, Nemerenco Valeriu a activat în funcția de pretor al sectorului Buiucani mun. Chișinău.

61. Prin dispoziția Primarului general interimar al mun. Chișinău - Ruslan Codreanu, nr. 175-d din 14 mai 2019, s-a dispus eliberarea lui Nemerenco Valeriu din funcția de pretor al sectorului Buiucani din data de 15 mai 2019, conform art. 22 alin. (3) din Legea nr. 199 din 16 iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică și art. 20 alin. (1), (4) din Legea nr. 136 din 17 iunie 2016 privind statutul municipiului Chișinău.

62. Ulterior, prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 03 decembrie 2020, *la acțiunea înaintată de Nemerenco Valeriu împotriva Primarului General al mun. Chișinău, terț Brînzaniuc Vadim cu privire la anularea actului administrativ, restabilirea în funcție, achitarea salariului pentru absența forțată de la muncă și repararea prejudiciului moral,* s-a dispus anularea dispoziției Primarului General interimar al mun. Chișinău, nr. 175-dc din 14 mai 2019 ”Cu privire la eliberarea lui Nemerenco Valeriu din funcția de pretor al sectorului Buiucani”, cu: - Restabilirea lui Nemerenco Valeriu în funcția de pretor al sectorului Buiucani, mun. Chișinău; - Obligarea Primarului General al mun. Chișinău să-i achite lui Nemerenco Valeriu salariul pentru absența forțată de la muncă pentru perioada 15 mai 2019 – 03 decembrie 2020; - Încasarea de la Primarul General al mun. Chișinău în beneficiul lui Nemerenco Valeriu prejudiciul moral în sumă de 10 000 lei.

63. De asemenea, instanța de apel reține că potrivit actului judecătoresc menționat supra, în partea restabilirii în funcție și achitării salariului pentru absență

forțată de la muncă, în mărimea unui salariu, hotărârea urma să fie executată imediat.

64. Totodată, prin decizia Curții de Apel Chișinău din 20 aprilie 2021 (rămasă irevocabilă după încheierea Curții Supreme de Justiție din 11 august 2021), s-a admis cererea de apel depusă de Primarul General al municipiului Chișinău și s-a casat parțial hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 03 decembrie 2020, în partea ce ține de încasarea prejudiciului moral în sumă de 10 000 lei și în această parte s-a emis o decizie nouă, prin care cererea de chemare în judecată înaintată de Nemerenco Valeriu împotriva Primarul General al mun. Chișinău, persoană terță Brînzaniuc Vadim cu privire la încasarea prejudiciului moral, s-a declarat inadmisibilă. În rest, hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 03 decembrie 2020 a fost menținută.

65. În continuare, Colegiul civil reține că, la cererea din 26 ianuarie 2021, înaintată de Nemerenco Valeriu către Primarului general al mun. Chișinău, în ordinea art. 356 din Codul muncii și art. 256 din Codul de procedură civilă, privind executarea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 03 decembrie 2020, solicitând restabilirea în funcția de pretor al sect. Buiucani, (f.d. 54-55) intimatul nu a primit răspuns.

66. În aceeași ordine de idei, instanța de apel reține că nici la cererea din 09 septembrie 2021, înaintată de Nemerenco Valeriu către Primarului general al mun. Chișinău, privind restabilirea în funcția de pretor al sect. Buiucani, Primarul general al mun. Chișinău nu a întreprins măsuri în vederea executării hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 03 decembrie 2020. (f.d. 56-58)

67. La 22 martie 2022, Nemerenco Valeriu s-a adresat repetat cu cerere privind restabilirea în funcția de pretor al sect. Buiucani (f.d. 59-60).

68. La aceeași dată, Primarul general al mun. Chișinău a emis dispoziția nr. 429-dc „Cu privire la revocarea domnului Vadim Brînzaniuc din funcția de pretor al sect. Buiucani”, iar prin dispoziția nr. 430-dc din 23 martie 2022 „Cu privire la executarea hotărârii judecătorești”, Primarului general al mun. Chișinău a dispus restabilirea lui Nemerenco Valeriu în funcția de pretor al sectorului Buiucani cu efectuarea de către Pretura sect. Buiucani a calculului și achitarea sumelor bănești în beneficiul lui Nemerenco Valeriu, în conformitate cu hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 03 decembrie 2020, cu modificările operate prin decizia Curții de Apel Chișinău din 20 aprilie 2021. (f. d. 62-63)

69. Conform materialelor cauzei, Nemerenco Valeriu a luat cunoștință de această dispoziție la 28 martie 2022, conform semnăturii aplicate pe verso-ul actului administrativ. (f. d. 62, verso)

70. Totodată, la 28 martie 2022, Primarul general al mun. Chișinău a emis dispoziția nr. 438-dc din 28 martie 2022 „Cu privire la revocarea lui Valeriu Nemerenco din funcția de pretor al sectorului Buiucani”. (f. d. 64-65).

71. Astfel, invocând circumstanțele expuse supra și considerând ilegale acțiunile Primarului general al mun. Chișinău exprimate prin neexecutarea în termen a hotărârii judecătorești, urmate de emiterea dispoziției cu privire la repunerea în funcție și imediat a dispoziției privind revocarea din funcția de pretor al sectorului Buiucani, Nemerenco Valeriu s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Ministerul Justiției al RM, intervenient accesoriu Primăria mun. Chișinău, solicitând constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 03 decembrie 2020 și a deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 aprilie 2021, încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, a prejudiciului material cauzat prin neexecutarea hotărârii judecătorești și a prejudiciului moral.

72. Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 10 martie 2023, cererea de chemare în judecată depusă de Nemerenco Valeriu a fost admisă parțial și s-a constată încălcarea dreptului lui Nemerenco Valeriu la executarea în termen rezonabil a hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 03 decembrie 2020 și a deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 aprilie 2021, încasând din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul lui Nemerenco Valeriu suma de 100 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin neexecutarea hotărârilor judecătorești. În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

73. Colegiul civil menționează că, hotărârea primei instanțe se contestă doar de către Primarul general al mun. Chișinău și Ministerul Justiției al RM, astfel, instanța de apel va verifica legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe în limita apelului declarat.

74. Cu referire la prevederile legislației în vigoare aplicabile speței în cauză, instanța de apel menționează că potrivit prevederilor art. 2 alin. (1)-(3) și (6)-(7) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă. Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului (denumită în continuare reclamant). Prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în

termen rezonabil a hotărârii judecătorești se repară indiferent de vinovăția instanței de judecată, a organului de urmărire penală, a organului responsabil de executarea hotărârilor judecătorești sau a instituției de stat debitoare. Mărimea reparației prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se stabilește de instanța de judecată în fiecare caz în parte, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum și de pretențiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanței de judecată și a autorităților relevante, de durata încălcării și de importanța procesului pentru reclamant. Organul care reprezintă statul în instanță de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Finanțelor.

75. Conform art. 4 alin. (1)-(5) al Legii menționate, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Finanțelor, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare și suportarea costurilor și cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului. Instanța de judecată care examinează în fond cauza, organul de urmărire penală, autoritatea implicată în proces sau, după caz, executorul judecătoresc ori autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătorești prezintă Ministerului Finanțelor un raport motivat privind modul de respectare a termenului rezonabil și, după caz, dosarul sau o copie de pe dosar. Raportul privind modul de respectare a termenului rezonabil se prezintă în scris și va conține: numele și prenumele judecătorului, ale reprezentantului autorității implicate în proces, ale executorului judecătoresc sau ale reprezentantului autorității responsabile de executarea hotărârii judecătorești; date despre acțiunile procesuale întreprinse, termenele de realizare și motivarea acestora; date despre acțiunile procesuale întreprinse în vederea accelerării procedurii de judecare, după caz; alte date relevante privind respectarea termenului rezonabil. Cererea de chemare în judecată se examinează de instanța de judecată sesizată în cel mult 3 luni de la depunerea sa. Categoriile de litigii menționate se examinează în instanță de judecată în conformitate cu normele legislației procesuale civile, ținându-se cont de particularitățile prevăzute de prezenta lege.

76. Astfel, instanța de apel consideră că prin adoptarea legii sus-menționate, a fost instituit un mecanism clar prin care se asigură persoanei interesate posibilitatea de a solicita atât urgentarea procedurilor în cursul procedurii judiciare, cât și de a încasa compensația pentru prejudiciului cauzat prin încălcarea termenului rezonabil în procesul de examinare a cauzelor sau de executare a hotărârilor instanțelor judecătorești.

77. Potrivit art. 6 §1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, orice persoană are dreptul de a-i fi examinată cauza în mod echitabil, public și într-un termen rezonabil, de către un tribunal independent și imparțial, stabilit prin lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa.

78. Art. 6 § 1 protejează punerea în aplicare a hotărârilor judecătorești definitive și obligatorii (și nepunerea în aplicare a hotărârilor care pot fi supuse controlului celor mai înalte instanțe (Ouzounis și alții împotriva Greciei, pct. 21).

79. Astfel, dreptul la executarea deciziilor judiciare definitive și cu caracter obligatoriu, indiferent de tipul jurisdicției, face parte integrantă din „dreptul la o instanță". În caz contrar, garanțiile art. 6 § 1 din Convenție ar fi lipsite de orice efect util.

80. Suplimentar, dreptul la executarea deciziilor judiciare are și mai multă importanță în contextul contenciosului administrativ (Sharxhi și alții împotriva Albaniei, pct. 92), or, prin introducerea unei acțiuni în anulare în fața celei mai înalte jurisdicții administrative a statului, justițiabilul dorește nu doar anularea actului în litigiu, ci, mai ales, eliminarea efectelor acestuia. Protecția efectivă a justițiabilului și restabilirea legalității implică așadar obligația administrației de a executa hotărârea (Hornsby împotriva Greciei, pct. 41; Kyrtatos împotriva Greciei, pct. 31-32). Astfel, dacă o întârziere în executarea unei hotărâri definitive poate fi justificată în anumite circumstanțe, ar trebui să nu fie de natură să afecteze dreptul justițiabilului la punerea acesteia în aplicare (Bourdov împotriva Rusiei, pct. 35-37). Executarea hotărârii trebuie să fie completă, perfectă și nu parțială (Matheus împotriva Franței, pct. 58; Sabin Popescu împotriva României, pct. 68-76) și nu poate fi împiedicată, anulată sau întârziată în mod excesiv (Immobiliare Saffi împotriva Italiei, pct. 74). La judecarea cauzelor privind încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța urmează să țină cont de caracterul obligației de executare și importanța pentru creditorul executării (miza pentru reclamant). În materia executărilor obligațiilor cu privire la drepturi sociale inerente persoanei (de ex. dreptul la muncă, salarii; pensii; compensații sociale; etc.) sau unele drepturi inerente unui trai decent (de ex. acordarea de spații locative; evacuare; etc.) aprecierea prejudiciilor morale va fi ghidată de unele standarde mai ridicate. La fel, este necesar de a fi identificată calitatea debitorului executării și anume, dacă debitorul este o autoritate de stat sau un terț privat. În raport cu acest criteriu se va aprecia comportamentul părților la procedurile de executare.

81. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a declarat cu rol de principiu că administrația constituie un element al statului de drept, interesul său fiind identic cu cel al unei bune administrări a justiției. Dacă administrația refuză sau omite să

execute o hotărâre judecătorească ori întârzie în executarea acesteia, garanțiile art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, de care a beneficiat justițiabilul în fața instanțelor judecătorești, își pierd orice rațiune de a fi.

82. La caz, analizând în ansamblul lor toate circumstanțele relevante speței prin prisma normelor legale ce le reglementează, Colegiul civil constată că prima instanță întemeiat și legal a concluzionat referitor la încălcarea termenului de executare a hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 03 decembrie 2020, prin care s-a dispus restabilirea lui Nemerenco Valeriu în funcția de pretor al sectorului Buiucani, mun. Chișinău și a fost obligat Primarul General al mun. Chișinău să-i achite lui Nemerenco Valeriu salariul pentru absența forțată de la muncă pentru perioada 15 mai 2019 – 03 decembrie 2020, deși urma a fi executată imediat, precum este menționat conform legii și expres în actul judecătoresc.

83. În aceeași ordine de idei, Colegiul civil apreciază ca întemeiată concluzia primei instanțe și, respectiv, consideră irelevante argumentele apelanților cu privire la aspectul executării hotărârii judecătorești prin emiterea dispoziției nr. 430-dc din 23 martie 2022 „Cu privire la executarea hotărârii judecătorești”, or, cu referire la caz, potrivit art. 356 alin. (1) și (2) din Codul muncii, **angajatorul este obligat să execute imediat, conform Codului de procedură civilă, hotărârea (decizia) instanței de judecată despre restabilirea drepturilor salariatului ce decurg din raporturile de muncă și din alte raporturi legate nemijlocit de acestea**. Neexecutarea actelor judecătorești indicate la alin.(1) atrage efectele prevăzute de Codul de executare.

84. De asemenea, conform art. 70 alin. (1) din Codul de executare, documentul executoriu va fi executat în termenul indicat în el sau, în cazul, în care nu este indicat, întru-un termen rezonabil.

85. Cu toate acestea, după cum rezultă din împrejurările constatate, deși hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, prin care s-a dispus restabilirea lui Nemerenco Valeriu în funcția de pretor al sectorului Buiucani, mun. Chișinău și a fost obligat Primarul General al mun. Chișinău să-i achite lui Nemerenco Valeriu salariul pentru absența forțată de la muncă pentru perioada 15 mai 2019 – 03 decembrie 2020, a fost emisă la 03 decembrie 2020, executarea efectivă a acesteia s-a produs abia la 28 martie 2022, prin aducerea la cunoștință a dispoziției nr. 430-dc din 23 martie 2022, adică peste mai bine de un an de zile, dar totodată la 28 martie 2022, prin dispoziția Primarului general al mun. Chișinău nr. 438-dc, fiind revocat din funcția în care a fost restabilit.

86. Prin prisma celor elucidate, instanța de apel reiterează concluzia primei instanță, că nu a avut loc o executare efectivă a hotărârii judecătorești, deoarece, simpla emitere a dispoziției cu privire la restabilirea în funcție și aducerea la cunoștință, nu echivalează cu executarea hotărârii judecătorești irevocabile, or,

emiterea dispoziției nr. 430-dc din 23 martie 2022 de fapt nu a produs niciun efect, actul administrativ respectiv nefiind realizat în mod efectiv, deși executarea hotărârii urma să fie completă, perfectă și nu parțială.

87. În aceeași ordine de idei, instanța de apel consideră declarative argumentele apelanților cu referire la aspectul principal al litigiului dat și anume că hotărârea judecătorească privind repunerea în funcție a fost executată, or, în acest sens, se reține jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și anume hotărârea din 27 februarie 2018 (cererea nr. 1085/10, în cauza Guja versul Republica Moldova), unde reclamantul s-a plâns în fața Curții Europene pe faptul că autoritățile doar au mimat executarea hotărârii privind restabilirea sa în funcție, ca ulterior iarăși să-l concedieze.

88. Astfel, în pofida alegației de executare a hotărârii judecătorești, Colegiul civil constată că angajatorul nu a avut intenția de a-l restabili cu adevărat pe Nemerenco Valeriu în funcția de pretor al sectorului Buiucani, mun. Chișinău, fapt ce se demonstrează și prin ignorarea solicitărilor reclamantului/intimat cu privire la repunerea în funcție, din 26 ianuarie 2021 și 09 septembrie 2021.

89. În fapt, restabilirea lui Nemerenco Valeriu în funcția de pretor al sectorului Buiucani, mun. Chișinău nu a fost veritabilă, în condițiile în care i-a fost prezentat un ordin de restabilire în funcție, însă, la scurt timp, acesta a fost iarăși demis, fiindu-i adusă la cunoștință dispoziția de revocare.

90. Cu referire la argumentele apelanților în privința reparării prejudiciului moral, Colegiul civil menționează că în conformitate cu art. 5 alin. (1)-(2) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, în urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral, material, precum și a costurilor și a cheltuielilor de judecată. La constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată poate decide că simpla constatare a încălcării dreptului reprezintă prin sine o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral

91. De asemenea, potrivit art. 2036 alin. (1) și (2) din Codul civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

92. În context, este de remarcat faptul că, la aprecierea prejudiciului moral se ține cont de caracterul individual al fiecărei cauze, iar aceasta se face în raport cu criteriile de apreciere, cum este complexitatea cauzei, durata neexecutării, comportamentul părților, precum și miza pentru reclamant. Încă un criteriu orientativ general de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire.

93. În temeiul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acesta să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

94. Totodată, la aprecierea prejudiciului moral, se i-a obligatoriu în considerație principiul general al echității și că suma nu trebuie să fie vădit disproporționată cu sumele acordate de Curtea Europeană în spețele similare.

95. Astfel, fiind învestită cu examinarea prezentului litigiu și constatând încălcarea dreptului lui Nemerenco Valeriu la executarea în termen rezonabil a hotărârii cu privire la repunerea sa în funcție, precum și luând în considerație că în speță a fost afectat dreptul intimatului de a munci, drept fundamental al omului consfințit de Constituția RM, Colegiul civil consideră că suma de 100 000 lei, încasată de prima instanță cu titlu de prejudiciu moral, constituie o satisfacție echitabilă și rezonabilă.

96. Nu în ultimul rând, dreptul la muncă poate dar și este privit ca un element constitutiv al demnității umane, ce contribuie la posibilitatea de a obține compensații, ceea ce duce la stabilirea standardului de viață.

97. Respectiv, instanța de apel consideră declarative argumentele apelanților cu privire la aspectul cuantumului prejudiciului moral, or, în cazul dat, miza lui Nemerenco Valeriu pentru obținerea executării hotărârilor judecătorești reprezintă o importanță sporită, în vederea exercitării dreptului la muncă, care în sinea sa este considerat ca drept economic fundamental ale omului prin faptul că anume acest drept face posibilul ca persoana, intrând în raporturi juridice cu angajatorul în baza prestării anumitor servicii pentru care este remunerat cu un salariu, să-și sporească bunăstarea sa economică și socială.

98. Mai mult ca atât, reflectând asupra cumulului de argumente ale apelanților, în lumina circumstanțelor stabilite, instanța de apel menționează că concluziile și argumentele acestora nu schimbă situația de fapt a pricinii, iar argumentele aduse de apelanți în susținerea poziției sale, sunt pur declarative, fără un suport legal și probatoriu, mai mult ca atât fiind similare celora din prima instanță, asupra cărora prima instanță s-a expus.

99. Suplimentar, cu referire la argumentele invocate în cererile de apel, Colegiul civil menționează că potrivit art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel, iar potrivit art. 372 alin. (1) din Cod, părțile și alți participanți la proces au dreptul să prezinte noi probe dacă au fost în imposibilitatea să o facă la examinarea pricinii în primă instanță.

100. Nu în ultimul rând, Colegiul civil menționează că fiind o trăsătură esențială a apelului, efectul devolutiv constă în provocarea unei noi judecăți de fond, atât cu privire la problemele de fapt, cât și cu privire la cele de drept, în limitele stabilite prin cererea de apel, astfel circumstanțele și probele care nu au putut fi prezentate în prima instanță, dar au o importanță majoră în soluționarea litigiului urmează să fie prezentate în instanța de apel.

101. În acest sens, Colegiul civil menționează că din argumentele apelanților nu se desprinde o încălcare esențială de către prima instanță a unor prevederi legale în raport cu drepturile sale legale, or, apelurile declarate, nu conțin probe sau argumente noi, în urma cărora s-ar constata netemeinicia cerințelor lui Nemerenco Valeriu și ca consecință netemeinicia hotărârii primei instanțe în raport cu împrejurările cauzei, circumstanțele de fapt și normele de drept, fiind elucidate de prima instanță și le-a fost dată apreciere corectă.

102. De asemenea, în opinia Colegiului civil, prima instanță a examinat pricina, în coroborare cu prevederile legislației în vigoare, desfășurând examinarea litigiului pe principiul contradictorialității și egalității părților în drepturile procedurale, organizând procesul astfel încât părțile au avut posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept care are legătură cu pricina dată judecății și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței, respectiv acordând posibilitate participanților la proces de a-și expune poziția, totodată păstrându-și imparțialitatea și obiectivitatea, creând condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale pricinii.

103. Instanța de apel consideră declarative argumentele apelanților ce țin de fondul cauzei, or, în circumstanțele descrise mai sus, argumentele invocate, nu pot constitui temei de admitere a apelurilor, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, respectiv, nu constituie temei de casare a hotărârii contestate.

104. Colegiul civil remarcă faptul că în urma pronunțării asupra tuturor aspectelor juridice și făcând trimitere, atât la probele administrate, cât și dispozițiile legale aplicabile la caz, soluția dată de instanța de fond este corectă.

105. Distinct de cele indicate, instanța de apel, prin prisma jurisprudenței CEDO și anume cauza Rebait și alții vs France nr. 26561/1995, unde Comisia a menționat că ”. . . art. 6 § 1 al Convenției, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes”, consideră necesar de a respinge și alte argumente invocate în apel, mai mult că acestea nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

106. Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că prima instanță a adoptat o hotărâre legală, întemeiată și bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege, iar cererile de apel sunt nefondate, instanța de apel ajunge la concluzia de a respinge apelurile declarate și a menține hotărârea primei instanțe.

107. În conformitate cu art. 385 lit. a), art. art. 389, 390 CPC, Colegiul Civil, -

d e c i d e

Se respinge apelul declarat de Reprezentantul Primarului General al mun. Chișinău Cebotarescu Cătălina și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Se menține hotărîrea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 10 martie 2023 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Nemerenco Valeriu împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Primăria mun. Chișinău, cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea hotărîrii judecătorești în termen rezonabil, repararea prejudiciului material și moral.

Decizia este definitivă și executorie din momentul pronunțării, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni, de la data comunicării deciziei, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței, Secrieru Ion
Judecătorul:
Judecătorii: Anton Marina

Cotorobai Vitalie